

Aktualna sytuacja w Województwie Mazowieckim w zakresie potrzeb i możliwości pobudzania finansowania poprawy efektywności energetycznej

Andrzej Rajkiewicz

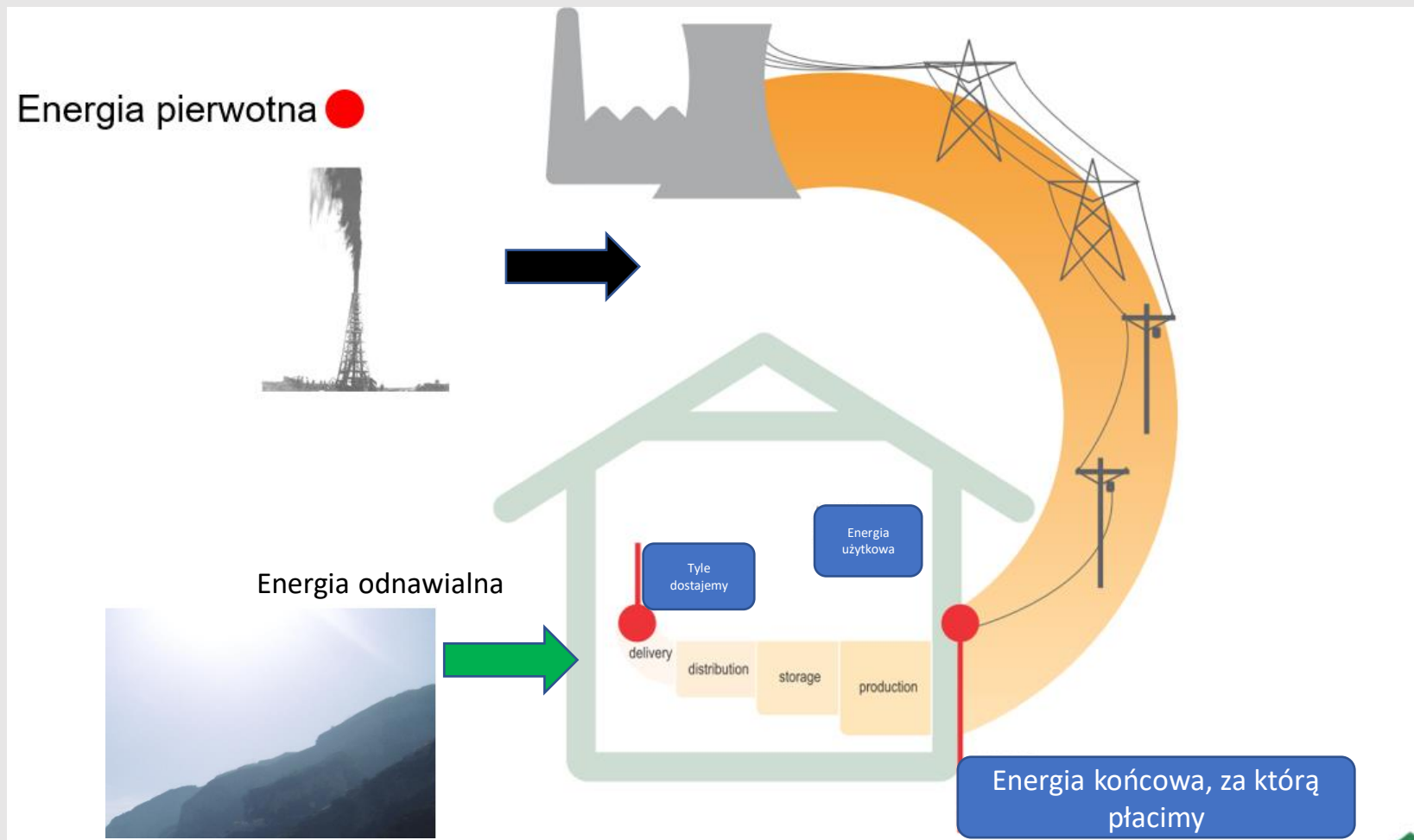
NARODOWA
AGENCJA
POSZANOWANIA
ENERGII S.A.

Przedmiot diagnozy

Diagnoza powstała w grudniu 2020 roku i miała trzy cele:

- a. **identyfikacja potencjałów finansowania** poprawy efektywności energetycznej w sektorach budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego, jednorodzinnego i użyteczności publicznej oraz w MŚP,
- b. **ilustracja działających form finansowego wsparcia,**
- c. **sformułowanie wstępnych rekomendacjami** zmian w celu ułatwienia dostępu beneficjentom do finansowania poprawy efektywności energetycznej w kontekście nowej perspektywy finansowej UE, w powiązaniu z innymi środkami publicznymi i niepublicznymi dostępnymi w Województwie Mazowieckim.

GDZIE POPRAWIAĆ EFEKTYWNOŚĆ WYKORZYSTANIA ENERGII?

Punkt wyjściowy diagnozy

Odpowiadające cele, ustalone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze, która została przyjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 158/13 w dniu 28 października 2013:

1. W zakresie **energetyki** należy przede wszystkim podjąć działania służące poprawie efektywności i niezależności energetycznej regionu (OZE, kogeneracja, poligeneracja, energetyka prosumencka, przemysł ekologiczny)
2. Modernizacja i rozbudować **energetycznych systemów przesyłowych i dystrybucyjnych** tak, by zminimalizować straty w trakcie przesyłu energii (m.in. poprzez budowę sieci inteligentnych)
3. **Poprawa efektywności energetycznej** gospodarki, w tym poprzez rozwój budownictwa energooszczędnego i zmniejszenie zużycia energii przy świadczeniu usług publicznych, jak też poprawę efektywności transportu

Strategia 2030+ przyjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 72/22 dnia 24 maja 2022 r., odpowiadające kierunki:

1. **Niskoemisyjność dzięki transformacji energetycznej**
2. **Poprawa efektywności energetycznej**

Identyfikacja potencjałów finansowania

Budynki

W województwie mazowieckim według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. liczba budynków mieszkalnych (z co najmniej 1 mieszkaniem) wynosiła **856,4 tys.**.. Udział budynków zamieszkałych i niezamieszkałych w miastach stanowił 36,9% ogółu budynków w województwie, na wsi 63,1%. Budynków wielolokalowych i o innym przeznaczeniu było ok. 44 914, z czego na obszarach wiejskich 5 311.

Ok. 70% wszystkich budynków (ok. 500 000) zostało wybudowanych do 1988 r.

Szacunkowo, nie więcej niż 20% budynków zlokalizowanych w woj. mazowieckim powstałych do roku 1985 zostało zmodernizowanych w sposób kompleksowy z wykorzystaniem dostępnych instrumentów wsparcia finansowego. A zatem pozostało w województwie mazowieckim ok. **400 tys. budynków mieszkalnych**, w tym ok. 30 000 budynków wielolokalowych, których właściciele mogą uzyskać wsparcie finansowe do przeprowadzenia modernizacji budynków wykraczającej poza obowiązujące aktualnie standardy.

Identyfikacja potencjałów finansowania

Małe i Średnie Przedsiębiorstwa (MŚP)

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego przedstawiono następującą diagnozę dotyczącą sektora MŚP:

- sektor MŚP pełni kluczową rolę w rozwoju przedsiębiorczości zarówno w kraju, jak i na Mazowszu,
- wzrasta rola rozwoju innowacyjnych pomysłów, które mogą stać się źródłem przewagi konkurencyjnej,
- problemem Mazowsza jest niewystarczające dostosowanie usług oraz brak kompleksowego wsparcia ze strony Instytucji Otoczenia Biznesu
- W tym kontekście jawi się możliwość wzrostu przedsiębiorstw z jednej strony dostarczających dobra i usługi dla potrzeb modernizacji budynków własnych i innych, a z drugiej strony dla Instytucji Otoczenia Biznesu we wsparciu przedsiębiorstw w udziale w tym rozwijającym się rynku w województwie mazowieckim

Identyfikacja potencjałów finansowania

Te cele znalazły odzwierciedlenie w Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2014-2020 w Osi Priorytetowej IV i działaniach 4.1, 4.2 i 4.3

Oś Priorytetowa	Nr Działania	Nazwa Działania	Nr Poddziałania	Nazwa Poddziałania	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny
IV Przejście na gospodarkę niskoemisyjną	4.1	Odnawialne źródła energii			4 Wspieranie przejścia na gospodarkę	4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
	4.2	Efektywność energetyczna			niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym
	4.3	Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	4.3.1	Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej		4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
			4.3.2	Mobilność miejska w ramach ZIT		

Na tę oś priorytetową przeznaczono z EFRR 391 897 506 € (tj. 25,4% środków z EFRR), w tym 47 415 609 € na działanie 4.1 i 107 038 173 € na działanie 4.2 oraz 237 443 724 € na działanie 4.3

Ilustracja działających form finansowego wsparcia

Instytucje finansujące projekty poprawy efektywności energetycznej

1. Mazowiecka Jednostka Wdrażania Projektów Unijnych – działania w RPO
2. Mazowiecka Agencja Energetyczna – pożyczka energetyczna
3. Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy – pożyczka energetyczna
4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - pożyczki
5. Banki oferujące instrument zwrotne z dotacjami z RPO i z Banku Gospodarstwa Krajowego

Instytucje oferujące wsparcie w zakresie przygotowania projektów poprawy efektywności energetycznej, tzw. doradztwo energetyczne

1. Mazowiecka Agencja Energetyczna – dla samorządów
2. Fundacja Poszanowania Energii – Instytucja Otoczenia Biznesu dla MŚP
3. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wstępne rekomendacje zmian

Zastosowanie naborów ciągłych

System naborów „start-stop” obniża jakość poszczególnych projektów. Należy wprowadzić podejście na korzyść beneficjenta, biorąc pod uwagę, że długotrwałość i stabilność postawionych warunków pomaga budować zaufanie właścicieli budynków i daje im możliwość planowania według własnych opcji i potrzeb (finansowych, czasowych, budowlanych itp.). Pośpieszne przygotowanie projektu zwykle prowadzi do niższej jakości renowacji. Wnioskodawcy i właściciele budynków powinni samodzielnie podejmować decyzje w oparciu o to, kiedy ich budynki naprawdę wymagają renowacji lub kiedy chcą angażować swoje środki według własnego wyboru, a nie zgodnie z ustalonym przez instytucję wdrażającą harmonogramem naboru.

Zapewnienie pomocy technicznej gminom i właścicielom budynków

Konieczne jest stworzenie sieci doradztwa punktów kompleksowej obsługi (najlepiej na poziomie regionalnym), które mogą pomagać właścicielom budynków w przygotowaniu i przeprowadzeniu renowacji i pozyskaniu wsparcia finansowego. Centra te powinny służyć nie tylko zarządcom budynków użyteczności publicznej, ale także właścicielom budynków mieszkalnych, a program centrów powinien uwzględniać również przygotowanie zamówień publicznych, jeżeli jest to konieczne w projekcie. Centra te mogą również ubiegać się o instrument EIB ELENA lub inne programy unijne o dofinansowanie przygotowania projektów efektywności energetycznej w budynkach.

Wstępne rekomendacje zmian

Podwyższenie świadomości korzyści płynących z oszczędności energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń

Renowacja budynków przynosi z reguły obniżenie kosztów energii, co nie jest postrzegane jako korzyść przez wielu właścicieli budynków. Również zmiana systemu ogrzewania przysięga korzyść w postaci poprawy jakości powietrza, co często nie jest zauważalne przez użytkowników budynków, nie mniej ma znaczenie dla zdrowia i jakości życia. Dlatego finansowanie należy uzupełnić kampanią informacyjną, która podkreśli konkretne możliwości i korzyści dla właścicieli budynków. Ważne jest także zaangażowanie społeczności lokalnych w tworzenie i wdrażanie planów ograniczania zmian klimatycznych, co służy zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Istnieje potrzeba rozwinięcia kampanii informacyjnych ukierunkowanych na różne grupy użytkowników energii finansowanych z zaplanowanych w budżecie każdego z programów.

Promowanie złożoności i jakości, a nie tylko poprawy efektywności energetycznej

Oprócz wspierania oszczędności energii w budynkach ważne jest motywowanie właścicieli do poprawy jakości budynku. Kwalifikowalne koszty projektu powinny również obejmować działania na rzecz poprawy jakości środowiska wewnętrznego lub adaptacje budynku do zmian klimatycznych. Poprawa efektywności energetycznej budynków powinna być uzupełniona o dodatkowe walory budowlane, takie jak zapewnienie dostatecznego dopływu świeżego powietrza, odpowiedniego oświetlenia i dobrego komfortu akustycznego.

Wstępne rekomendacje zmian

Większe wsparcie finansowe na przygotowanie projektów

Przygotowanie odpowiedniego wniosku o dofinansowanie wymaga dobrego audytu energetycznego, studium wykonalności, harmonogramu remontu itp. Koszt przygotowania takich projektów jest relatywnie wyższy. Projekty głębokiej modernizacji to projekty multidyscyplinarne wymagające od firm wykonawczych szerokiego wachlarza umiejętności, znacznie szerszego niż typowe projekty remontowe. Koszt przygotowania takich projektów jest relatywnie wyższy od przyznanego budżetu, gdyż powinien pokryć koszt integratora usług z różnych specjalizacji remontowych. W Polsce niektóre banki, które udzielają kredytu preferencyjnego lub pożyczek na termomodernizację i remonty budynków mieszkalnych wielorodzinnych, są już wyposażone w unijny budżet ELENA, który jest przeznaczony na profesjonalną pomoc techniczną i ekonomiczną dla wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych i samorządów.

Równouprawnienie beneficjentów

Ponadto zgodnie z konstytucyjną zasadą „wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne” (art. 32 Konstytucji RP) zasadne byłoby rozważenie możliwości rozszerzenia dotacji dla nowo budowanych budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych np. na podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej, a w przypadku braku możliwości podłączenia na zakup źródeł ciepła spełniających normy Ekoprojektu bądź odnawialnych źródeł energii.

Dziękuję za uwagę

Andrzej Rajkiewicz

**Ogólnokrajowe
Stowarzyszenie
„Poszanowanie Energii i
Środowiska”**

www.sape.org.pl
roundbaltic@sape.org.pl

**Fundacja Poszanowania
Energii**

**ul. Świętokrzyska 20
00-002 Warszawa**

www.fpe.org.pl
biuro@fpe.org.pl

**Narodowa Agencja
Poszanowania Energii S.A.**

www.nape.pl
nape@nape.pl